

Naročnina mesečno
18 Lir, za inozem-
stvo 20 Lir — ne-
delitna letnja ce-
loletna 34 Lir, za
inozemstvo 50 Lir.
Ček, rač. Ljubljana
10.650 za naročnino
in 10.349 za inserate.

Podružnica:
Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega
izvora: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

Izšaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Telefon 4001-4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana
ed estera: Unione Pubblicità Italiana S. A., Milano.

SCOVENECE

Abbonamenti: Mese
18 Lire; Estero, me-
se 20 Lire, Edizione
domenica, anno 34
Lire, Estero 50 Lire.
C. C. P. Lubiana
10.650 per gli abbo-
namenti; 10.349 per
le inserzioni.
Filiale:
Novo mesto.

Vojno poročilo št. 930

Nove postojanke zasedene v Tunisu

**Sovražnik je zgubil 33 tankov
in mnogo drugega gradiva
12 sovražnih letal sestreljenih**

Glavni Stan Italijanskih Oboroženih Sil ob-
javlja:

Ogledniško delovanje v Cirenajki in mo-
nejše letalsko delovanje. Med živahnimi spopadi
so nemški lovci sestrelili osem letal, enega pa je
zabila protiletalska obramba.

V tuniški pokrajini so italijanski in nemški
oddelki v krajevnih bojih zasedli nekaj postojank
in zadali sovražniku izgubo 33 tankov, nekaj oklep-
nih avtomobilov, protitankovskih sredstev in avto-
mobilskih vozil.

Osnovno letalstvo, ki je poseglo v borbo, je za-
žgalo lepo število oklepnih sredstev in z vidnimi
uspehi toliko cestna in železniška križišča v na-
sprotne smeri.

Pri letalskem napadu na neko naše pomorsko
oporiso v Tunisu je protiletalska obramba ne-
kega nemškega parnika sestrelila dva stroja; tretji
je treščil v morje blizu Lampeduse, zadet od
lovca, ki je spremljal prevozne ladje.

Ugotovljene žrtve pri zadnjem sovražnem na-
padu na Turin znašajo med civilnim prebival-
stvom 57 mrtvih in 60 ranjenih.

Vladarica na obisku v rimski bolnišnici

Rim, 11. dec. AS. Vel. Kraljica in Cesarica je
znova obiskala ranjence v bolnišnici »Regina
Elene«. Dolgo se je ustavila pri njih ter spraševala
o stanju in zdravljenju slehernega ter je vsem
materinsko izrekala vzvišene tolažilne besede.
Nato je Vladarica pregledala različne oddelke v
bolnišnici ter več kakor po dobri uri zapustila
bolnišnico v spoštljivem spremstvu ravnatelja in
osebja.

Podrobnosti o napadu na alžirsko luko

Alžirsko bojišče, 11. dec. AS. Ko sta bili dve
sovražni trgovinski ladji, ena srednja in druga
manjša, izsledeni pred rtom Corbellin v
prvih popoldanskih urah v sredo, je odletela z
nekega našega sredozemskega oporišča patrolja
treh torpednih letal 103. skupine pod poveljni-
štvom kapitana pilota Urbana Mancina, da bi
napadla obe ladji. Vremenske prilike so bile ne-
ugodne zaradi dežja in nizkih oblakov, ki so
našim letalcem preprečevali, da bi našli ome-
njena parnika. Po poletu preko rta Corbellina
je patrolja odšla na oboroženo izvidništvo nad
Alžir, da bi morebiti napadla druge objekte.
V sidrišču sta bila resnično zasidrana dva
parnika, en s 16.000 in drugi z 10.000 tonami.

Roosevelt vara zgodovino

Roosevelt se je spomnil Pearl Harbourja in
je izkopal iz skupne jame pod oceanskimi vo-
dami vsa imena — pa ne vsa, le skromen del —
ameriških ladij, katere so potopili Japonci pri
tem začetnem udarcu. Vtis se ne da popisati. Po
preteklu enega leta se nam končno nudi s iz-
njegovih ust nekaj dokazov o strašnem udar-
cu, s katerim je Japonska v nekaj minutah po-
bila jedro severnoameriške mornarice v Tihem
morju ter izživalno predsednikovo domislja-
vost. Ta mornarica se ni spravljena na noge in
še dolgo tudi ne bo, kajti ni mogoče v naglici
nadomestiti tako zdesetkanega brodogoja, ki mu
ni primere v zgodovini. Predsednik pa je name-
sto tega spet pokazal svojo aroganco in svojo
nesramnost. Možnosti za nadoknadjenje, s kate-
rimi razpolaga, so resnično izredne. Toda pre-
sednikovo zadržanje ne more pregnati velikega
preplaha ameriškega ljudstva nad velikanskim
porazom. Po enem letu se je odkrilo, da je bil
ta poraz neizmerno težji, kakor je Washington
mislil. Velike so njegove posledice. »New

York Herald Tribune« piše, da je presenečenje
pri Pearl Harbourju pokončalo hrbitenico ame-
riške mornarice in je v naslednjih mesecih
ohromilo Združene države na Tihem morju.

V Ameriki se upirajo načinu mornarškega
ministrstva, ki zakriva lastne izgube pred jav-
nostjo ali pa njih objavo dolgo odlašajo. To je
edinstven način vojnih navad: niti Anglija v
tem pogledu Amerike ne dosega. Je neki odpor
proti lažni sistematični polkovnika Knoxa, ki
ji daje potuho Rooseveltov ugled. Protestirajo
ljudje največjega političnega zaupanja. O tem
piše najresnejši listi. Za nas se zdi podobno
vsakodnevno varanje nemogoče. Matematična
resnica, povedana z natančno verno, je ponos
poročil glavnega stana Italijanskih Oboroženih
Sil. Italijanska vojna poročila so zgodovinski
dokumenti. Poročila Washingtona (kdaj bo
priznana izguba oklepnih »Maryland« in »Missi-
ssippi«?) dokazujejo, kako hoče Roosevelt stal-
no varati zgodovino in to je edino zlobno de-
janje, ki ga ne bo mogel dokončati.

Razdor med Čungkingom in Moskvo

Sanghaj, 11. dec. AS. Poročajo, da je prišlo do
globokega razdora med čungkingo in sovjetsko
vlado. Moskovska vlada je poslala Čungkingu no-
to, v kateri protestira proti gospodarskemu delo-
vanju čungkingške vlade v Sikiangu, ki ga raz-
vija guverner te pokrajine. Moskovska vlada za-
hteva gospodarske pravice, ki si jih je pridobila
v Sikiangu na osnovi pogodb, sklenjenih s Čan-
kajškom, ki so bile že ponovno kršene.

Berlin, 11. dec. AS. Kadar sovražni propa-
gandni zmlinajo pametni razlogi — kar se pripa-
di skoraj 365-krat na leto — pripominjajo v
Berlinu, se prikažejo v angleško-ameriških listih
najneumnejši in najgrotesknejši predlogi. Tokraj
je zadela žebelj na glavo ameriške revije »World
Review«, ki piše v članku »Združene države
in Evropa« dobesedno tole: »Po vsej verjetnosti bo
pomenila zmaga združenih narodov med drugim
tudi usmrtenje najmanj 50.000 mladih Nemcev s
strani vojnih sodišč po sumaričnem procesu ali
tudi brez vsakega procesa. Toda če bodo hoteli
tudi izključiti smrtno kazen, se bo morala po za-
trjevanju ameriške revije nemška mladina v naj-

Domišljije bolnih možganov

boljšem primeru podredili dosmrtnemu prisilne-
mu delu v mednarodnih taboriščih, kar bo, ka-
kor pripominja ista revija, morda še huje, kakor
smrt sama. »Deutsche Allgemeine Zeitung« na
kratko komentira ta nezasiščen predlog in pripo-
minja, kako so časi, ugodni za domišljije bolnih
možganov prešli, in kako danes nemško ljudstvo
popolnoma zaupa svoji moralni moči ter sili svo-
jega orožja. Sovražnik bo s temi grožnjami dose-
gal ravno nasproten učinek ter bo še bolj pod-
žgal borbenega duha nemškega ljudstva za do-
seg svojega cilja, da bo jutrišnja Evropa prosta
in končno združena.

Poglavnik na razstavi fašistične knjige

Zagreb, 11. dec. AS. Hrvatski Poglavnik
Ante Pavelić je obiskal razstavo fašistične
knjige, ki je bila nedavno odprta v Zagrebu.
Bil je sprejet od italijanskega ministra in se je
dolgo mudil v raznih oddelkih živo se zani-
majoč za razstavljene knjige, posebno za tiste, ki
obdelujejo nauk in zgodovino fašizma, kakor
tudi za Ducejeva dela.

Japonski proračun

Tokio, 11. dec. AS. Objavljene so bile števil-
ke japonskega državnega proračuna za leto 1943,
ki so naslednje: dohodki: 9991 milijonov jenov, in
sicer znajoč redni dohodki 6450 milijonov jenov,
izredni dohodki pa 3541 milijonov jenov. Celo-
kupni izdatki znašajo 9996 milijonov jenov, in si-
cer redni izdatki 4933 milijonov jenov, izredni
izdatki pa 5063 milijonov jenov.

Cardenas obljublja...

Bern, 11. dec. AS. Mehški obrambni minister
Lazar Cardenas je izjavil, da mehiške čete ne bo-
do poslane na bojišča izven države. Mehikanci se
spravljajo, če bodo Cardenasove obljube več vred-
ne, kakor Rooseveltove.

Trdna povezanost trojne zveze

Pozdravne brzojavke Vladarja, Duceja, Hitlerja in ministra Ciana ob prvi obletnici vstopa Japonske v vojno

Rim, 11. decembra. AS. Ob obletnici posega
Japonske v vojno trojne zveze so Vel. Kralj in
Cesar, Duce ter zunanji minister poslali japo-
nskemu cesarju, ministrskemu predsedniku
ter zunanjemu ministru goreča voščila, katerih
besedilo se glasi:

»Nj. Vel. Hirohito, japonskemu cesarju,
Tokio.

Naj Vaše Veličanstvo izvoli ob obletnici japo-
nskega vstopa v vojno sprejeti moje najpri-
srčnejše in kar najbolj prijateljske želje za
vedno večjo veličino cesarstva Vašega Veličan-
stva ter za skupno zmago naših narodov. —
Viktor Emanuel.

»Eksc. Armadnemu generalu Hidekiju To-
ju, ministrskemu predsedniku, Tokio.

Zdaj je leto dni, kar se je začela vojna med
japonskim cesarstvom ter angliško in ameri-
ško demokracijo. Trdi udarci, ki jih je Japo-
nska od tedaj zadala skupnim nasprotnikom držav
trojne zveze, pomenijo bistveno vazo raz-
dobje na poti do neizogibne zmage. Medtem
ko se Italija v popolni skladnosti načrtov in
vzorov z Nemčijo ter Japonsko bori dočeti
svesta si tega, kaj bo jutri, želimo pa Vas poslati
junaškemu narodu svoja najtoplejša voščila. —
Mussolini.

»Eksc. Tani, zunanji minister, Tokio.

Na dan, ko stopa japonsko cesarstvo v dru-
go leto svoje vojne, Vam v najpripravljenem in
prijateljskem tovarstvu želimo poslati svoje
pozdrave ter kar najbolj goreča voščila za sre-
čo narodov, ki so neločljivo združeni v trojni
zvezi. Veliki uspehi, ki so jih japonske oboro-
žene sile dosegle v 12 mesečnih bojih, so trdno
poročstvo za bodočnost. — Ciano.

Berlin, 11. dec. AS. Hitler je poslal Kralju in
Cesarju naslednje brzojavke:

»Ob obletnici podpisa nemško-italijansko-japo-
nskega zavezniškega pakta prosim Vaše Veličanstvo,
naj blagovolji sprejeti moje najpripravljenije in naj-
iskrenejše pozdrave, kakor tudi moje najboljše že-
lje za uspeh italijanskega orožja. V trdnem pre-

pričanju, da bomo dosegli skupno končno zmago,
Vam istočasno izražam svojo gotovost, da bosta
naša naroda, kakor tudi japonski narod po zma-
govitem zaključku vojne šla v srečno bodočnost.

Berlin, 11. dec. AS. Hitler je poslal Duceju
naslednjo brzojavko:

»Ob priliki spomina obletnice podpisa za-
vezniškega pakta med osnimi silami in japo-
nskimi cesarstvom se moja misel obrača do Vas
in fašistično Italije v zvestem tovarstvu in pri-
srčnem zavezništvu. V zgodovini se zmaga na-
smeji vedno narodom, ki se v borbi za pravičen
ideal proti preživetemu svetovnemu redu upajo
boriti do zadnjega. Tako bodo tudi Nemčija, Ita-
lija in Japonska zmagovite v tej odločilni borbi.
S tem nezaključnim pričanjem Vam, Duce, tu-
di ob tej priložnosti pošiljam svoje najpripravljenije
pozdrave.

Ob isti priliki so Nj. Vel. Kralj in Cesar.
Duce in zunanji minister poslali Hitlerju in
nemškemu zunanjemu ministru naslednje brzo-
javke:

»Eksc. lenca Adolf Hitler, Führer in kancelar
Nemčije, Berlin. — Ob obletnici interven-
cije Japonske v vojni ob strani Nemčije in Ita-
lije želimo, da bi sprejeli moja voščila za skup-
no zmago. — Vittorio Emanuele.

Živahno delovanje ob Tereku

**Več sovražnih sil je bilo uničenih - Vsi sovjetski napadi odbiti - V decembru
je bilo onesposobljenih 1262 sovjetskih oklepnih vozil**

Hitlerjev glavni stan, 11. decembra. Nemško
vrhovno poveljstvo objavlja:

Na južnem delu vzhodnega bojišča traja
živahno bojno delovanje dalje. Pri tem so bile
severno od Tereka in severno od Stalin-
grada uničene šibkejšje sovražnikove sile, na
področju donskega kolena pa zavzeta
važna višinska postojanka. Vsi sovražni napadi
so se izjalovili. Italijanske čete so pri izsiljeni
oboroženi izvidniški akciji vdrele v sovražne po-
stojanke ter pripeljale s seboj ujetnike in plen.
Izvidniški sunek sovražniških oddelkov je bil
zavrnjen od maržarskih čet.

Močne nemške in romunske latske sile so
ob Volgi in Donu posegale v borbe na kop-
nem. Lovci so sestrelili v teh borbah 24 sovra-
žnih letal. Bojna letala vseh vrst so razen tega
obstreljevala vse dovoze na srednjem bojišču
ob Donu. Zelo močan napad pehotnih in oklep-
nih divizij je v srednjem delu vzhodnega bo-
jišča privedel do uničenja sovražnikovega na-
skakovalnega oddelka. Vsi njegovi razbremenil-
ni napadi in poskusi za napredovanje so bili za-
vrnjeni s podporo letalstva.

Jugozapadno od Kalinina in ob Ilmen-

»Eksc. lenca Adolf Hitler, Führer in državni
kancelar, Berlin. — Pred letom dni je z inter-
vencijo Japonske v vojni trojnega pakta slavni
japonski narod dodal lastne napore in povezal
lastno usodo z usodo naših narodov, ki se zdru-
ženi bore za nov in pravičen svetovni red. Ni-
sem hotel, da bi šla obletnica tega zgodovinske-
ga dogodka mimo, ne da bi poslal Vam in Va-
šemu narodu moje najgorečnejše želje, obnav-
ljajoč svoje neporušljivo prepričanje, v končni
uspeh našega orožja. — Mussolini.

»Eksc. lenca Adolf Hitler, Führer in državni
kancelar, Berlin. — Danes je obletnica
vstopa Japonske ob naši strani v borbo, ki jo
Italija in Nemčija zmagovito vodita na vseh
frontah proti skupnemu sovražniku. Ob tej pri-
liki želimo, dragi Ribbentrop, da bi zavezniška
Nemčija, njen Führer in Vi, sprejeli moje naj-
gorečnejše in odkritosrčne želje. — Ciano.

Rim, 11. dec. AS. Ob priliki obletnice vojne
napovedi osnih sil Združenim državam je bila slo-
vesnost pred grobom Neznane vojaka na Bene-
škem trgu. Nemški veleposlanik ter japonski od-
pravnik poslov sta v spremstvu vojaških in pomor-
skih pribočnikov obeh držav položila lovorjave
vence na grob ter prebila dve minuti v molku.

skem jezeru Sovjeti s svojimi vedno znova
se ponavljajočimi napadi niso mogli doseči no-
benih uspehov.

Na vzhodnem bojišču je bilo od 1. do 10. de-
cembra uničenih ali zaplenjenih ali pa onemogoče-
nih za premikanje 1262 sovražnih oklepnih vozil.

V Cirenajki so nemški lovci sestrelili 8
sovražnih letal ob izgubi enega samega lastnega
letala.

Nemške in italijanske borbenne skupine so pre-
drle v Tunisu sovražne postojanke in uničile
ali zaplenile pri tem 37 oklepnih vozil in mnogo
drugega orožja. Ponoči je bilo bombardirano pri-
stanisce v Boni.

V boju proti angleško-severnoameriškim letal-
skim silam je bilo od 1. do 10. decembra sestrelje-
nih 191 sovražnih letal, od teh 112 v Sredo-
zemlju. V istem času je bilo v teh bojih izgub-
ljenih 45 lastnih letal.

V ogorčenih borbah na srednjem odseku vzhod-
nega bojišča se je v zadnjem času posebno odli-
kovala 19. oklepna divizija, ki je po svoji vztraj-
nosti in odličnem vodstvu zaslužila posebno pri-
znanje.

Velike ruske sile obkoljene pri Toropcu

Berlin, 11. decembra. AS. Končuje se tretji
teden sovjetske ofenzive, ki se je začela na bo-
jišču pri Volgi, nato pa še na srednjem odseku
in pa južno od Voroneža. V Moskvi, kakor tudi
v zavezniških prestolnicah smatrajo to podjetje
ruskega glavnega stana za popolnoma nesre-
čeno ter ga nadaljujejo le iz prestižnih in pro-
pagandnih razlogov. V Berlinu se, kakor prve
dni velikega sovražnega napada, tako tudi da-
nes izogibljuje preveč optimističnih sodb.

V ospredju nemškega zanimanja so dogodki
pri Toropcu, kjer se v neki meri ponavlja to,
kar se je pripetilo letošnjo pomlad pri Harkovu.
velikem ukrajinskem industrijskem mestu, ki
je bil največji stebel nemške obrambe pred
zmagovito von Bockovo ofenzivo. Maršal Timo-
senko je vrgel v boj mogočno množico pehote in
tankov, hoteč se polastiti ozemlja, ki naj bi pre-
senetilo nemško poveljstvo, prekinilo njegove
priprave in zadržalo nemško prodiranje proti
Volgi. Ruski manever, ki je bil v strateškem po-
gledu neoporečen, pa se ni posrečil. Sovjetski
maršal bi moral namreč upoštevati, da je imel
pred seboj superiornega nasprotnika in mnogo
bolj organiziran vojaški stroj kakor pa je bil
njegov. Nemško poveljstvo je spremenilo sov-
jetski strateški načrt v katastrofo, ki se je kon-
čala z izgubo 350.000 Timošenkinih mož. Pri
Toropcu je sedaj položaj drugačen, ker Rusi
niso nikjer globoko prodrli. Vendar pa zdaj nem-
ške čete obkoljujejo znatno skupino sovražnih
sil ter jo skušajo uničiti, oziroma prisiliti k pre-
daji. V Berlinu še ne morejo dati točnih poročil
o velikosti teh sovjetskih sil, ki so se znašle v
smrtnem obsevu. Izvedelo pa se je, da bi se
Rusi rešili iz stiske v majhnih skupinah,
ki odmetujejo orožje.

Med Volgo in Donom so se pri zadnjih bojih

tu in tam popravile zavezniške postojanke. Na
nekaterih mestih posamične sovražne skupine še
prodirajo, vendar so povsod prepredene ali uni-
čene. V donskem kolenu ne samo, da je velikan-
ska sovjetska ofenziva zadržana, marveč se mo-
rajo sovražne mase boriti pred močnimi napadi
nemških oklepnih oddelkov, ki pritiskajo na so-
vražnika.

Zanimivo angleško priznanje

Berlin, 11. dec. AS. Parlamentarni tajnik an-
gleškega ministra za vojno gospodarstvo je včeraj
sporočil v spodnji zbornici, da se je po poročilih,
katera je dobila angleška vlada, prehrana v Belgiji
znatno izboljšala. Povečani so bili obroki mesa in
krompirja in razdeljevanje živil je v popolnem
redu. To sporočilo — pripominjajo uradni berlins-
ki komentariji — zasluži posebno pozornost, ker
je moral sovražnik priznati, da se je prehrana v
četrtletnem letu izboljšala tudi v zasedenih
krajih in je treba zato priznati, da je propadlo
angleško upanje, da bo lakota povzročila upor zo-
per nemške oblasti.

Posvet med maršalom Petainom in maršalom von Rundstedtom

Vichy, 11. dec. AS. Na povabilo francoskega
državnega poglavarja maršala Petaina je nemški
vrhovni poveljnik na evropskem zahodu maršal
von Rundstedt dospel v Vichy ter je imel dolg
pogovor z državnim poglavarjem. S francoske strani
so bili navzoči: predsednik vlade Laval ter
glavni tajnik zunanje ministrstva Rochad, z nem-
ške strani pa generalni poročnik von Neubronn
ter nemški generalni konzul Krug von Nidda. Ob-
ravnavali so zgolj in samo vprašanja, ki se tičejo
razpusta francoske vojske.

Tajna seja zaradi Darlana

Stockholm, 11. dec. AS. »Svenska Dagbladet«
poroča iz Londona, da je včeraj Churchill na tajni
seji spodnje zbornice podal svoje izjavo o Darla-
novi aferi. Javno mnenje je nezadovoljno, ker ni
smelo ničesar zvedeti o tej izjavi. Ves tisk danes
odločno protestira proti pogostim tajnim sejam
angleške vlade, ker misli, da je večina teh sej
nekoristnih ter le razburja javnost.

Cranborne pobija Churchilla

Lisbona, 11. dec. AS. Cranborne, ki je govoril
včeraj v Londonu, je izjavil, da ni nikakega po-
slabljanja sovražne morale in da vse kaže, da bo
treba računati na dolgo vojno.

A. Fogazzaro

59

Palača ob jezeru

Tretji del.

I.

»Pes je zvest.«
»Der Hund treu ist.«
»Nikakor ne, treu ist, dragi Silla. To je velika napaka. Če bi rekel, dass der Napoleon kein treuer Hund ist, to bi bilo pravilno tudi v slovnici. Ren hoče, ta ptič! Imate kaj ognja?«
»Da, a pustite vendar na miru politiko.«
»Ah! Je odgovoril Steinegge in iztegnil vrat, da je s cigaro dosegel žveplenko, ki mu jo je podajal Silla. »Ah! Puhnil je parkrat dim v zrak in nato dejal:
»Der Hund ist treu.«
Silla je prijel za pero in pisal.
Sedela sta drug drugemu nasproti poleg preproste mize, ki ni bila pokrita s prtom. Steinegge je imel pred seboj odprto staro slovnico, ki je bila vsa raztrgana in počehkana. Silla je imel pred seboj črnilnik in nekaj listov.
»Kako se vam zdi ta slovnica?« je vprašal Silla medtem, ko je pisal.
Steinegge je obračal knjigo v roki in se pri tem smehljaje.
»Ne vem, če smem vprašati, koliko stane?« je dejal.
»Pet in štirideset centezimov.«
»Res? To je toliko kot pet cigar. Zadoščale bi mi za deset dni. Vol je bolan, dragi prijatelj.«
»Der Ochs ist krank. Deset dni?«
»Prav, pišite. Deset dni. Ne kadim več. Samo

od časa do časa odišavam svoje možgane skozi nos.«
Steinegge se je veselo zasmel. Nato je pristavil tiho:
»Edita meni, da pokadim vsak dan dve cigari. To bi bilo nespametno. Zbiram denar. V petih mesecih bom imel dvajset lir! To je že nekaj. Ste napisali? Osel... osel... Kje je ta osel? Tu je! Osel je suh.«
»Der Esel ist mager.«
»Pišite. Ta zadnji stavek. Kupiti hočem majhno darilo...«
Steinegge je s palcem pokazal na vrata za svojim hrbtom.
»Svetovali mi boste. Zelo eleganten mladenič ste.«
Silla se je nasmehnil. Vsa njegova eleganca se je omejevala na zaponko z velikim biserom, ki je bila edini spomin na mater. Nosi je vedno temne rokavice, temne samovozne in temne obleke. Njegova postava je sicer bila res elegantna in še tako slabe obleke so dobile lepši videz. Vendar pa se je na rokavih in okrog vratu poznalo nekako svetlikanje, ki nikakor ni bilo v skladu z eleganco.
»Poglejte,« je dejal in podal Steineggu popisan list.
»Oprostite mi, a slep sem, kakor grof Reck, berg.« je dejal Steinegge, vzel naočnike in ugasnil cigaro. Čital je z dvignjenimi obrvi in z odprtimi usti.
Silla je vzel slovnico, ki jo je bil našel v neki starinarni blizu stolnice Brez dvoma je bila last kakega vselelega učenca iz časa, ko so tod še gospodarili Avstrijci. Bila je vsa počehkana z raznimi imeni, datumi in karikaturami.

Po nekaj minutah tišine so se vrata, na katera je prej pokazal Steinegge previdno odprla. Silla je vstal. Ob ropotu stola so se vrata zopet zaprla.
»Prav dobro, dragi prijatelj,« je dejal Steinegge in vrnil mladeniču list. Gotovo pišete mnogo bolj od mene. Neverjetno je, kako sta mi kramp in motika pokvarila roko. Bilo je to v Svici.«
»Dragi gospod profesor, prišla sva do dvanajste ure,« je dejal Silla.
»Res. Kaj hočete reči s tem?«
Silla je vzel iz listnice ovitek.
»Ah!« je vzkliknil Steinegge in stekel po sobi s sklonjeno glavo in razprostrtimi rokami.
»Das nehme ich nicht, das nehme ich nicht! Nočem, nočem!«
»Kako to? Se ne spominjate več najinega dogovora?«
»Dragi prijatelj, zdaj se mi, da bi bilo krivično, če bi sprejel vaš denar. Poklical bom hčerko...«
»Stojte! Če ne sprejmete, odidem in se ne vidva nikdar več.«
»Dajte mi torej to proketo stvar. Nočete torej usluge ob ubogega starega prijatelja?«
»Ne, nočem je. Ponosen sem in imam železno srce.«
»O, vaše srce je še boljše, kot če bi bilo iz zlata. Prav tako tudi jaz. Vem, da me ljubite. Sprejemem torej. A čemu se učite nemščine?«
»Zato, da vas bom razumel, ko boste govorili italijansko.«
Steineggeja je njegov odgovor nekoliko neprijetno zadel.
»Ne, ne, saj sem se le šalil,« je dejal Silla

in ga prijazno prijel za roko. Učim se, da bi razumel Goetheja. Ali vam tega nisem že povedal?«
»Spominjam se. A zdaj sem se bal nečesa drugega. Veste, moja hčerka je bogata in zasluži s poučevanjem mnogo denarja. Grof mi vedno pošilja nemške stvari, da mu jih prevajam v francosko, in poleg tega še sto lir na mesec. Sto lir! Vidite, da sem bogat.«
»Kaj pa jaz?«
»Oprostite mi,« je dejal Steinegge in se priklonil. »Dobro vem. Tudi vi ste premožni.«
Blesk bogastva v Steineggejevem stanovanju pa ni bil preveč močan. Prostor, kjer sta bila naša prijatelja, je bila nizka vogalna podstrešna sobica. Imela je dva balkonečka, enega obrnjena proti vzhodu. Stene so bile modro pobarvane in tudi strop je bil svetlo modre barve. V kotu je stala železna postelja, nad katero je visel majhen okvirček: v njem pa je bil pritrjen na beli svili čop svetlo plavih las. Med obema vratoma je stal majhen kamin, na katerem sta bili dve majhni petrolejski svetilki in mala vaza z mlačnimi. Nasproti kaminu je na široki skrinji stala tudi vaza s cvetlicami. Med oknom in vrati, ki so vodila v Editino sobo, je bila ozka polica, napolnjena s knjigami. Na vrhu je bil majhen lik Schillerja. Sredi sobe je bela miza vrezčala, da bi dobila svoj črno modri prt in tako skrila ne lepe noge.
Steinegge je vzel z mize črnilnik in papirje ter jih odnesel na polico. Nato je dejal prijatelju:
»Prosim, pomagajte mi, da pregmam mizo. Editi ima tako rada, da je soba v redu.«

Pogovor z Gandhijem

(Iz knjige znanega, že umrlega ameriškega časnikarja Weba Millerja. Članek je zlasti značilen za današnje čase, ker njegovo mnenje vpravlja nasprotuje mišljenju današnje vlade USA.)

Odpeljal sem se bil iz Indije, ne da bi se sešel z malim, rjavopolim človekom, ki je povzročil najhujševitejšo politično gibanje v zgodovini. Mahatma Gandhi je bil ves čas svojega bivanja v Indiji v ječi. Navzlic temu, da sem storil vse, da bi ga bil smel obiskati, so mi oblasti odklonile to dovoljenje. Nisem ga dobil, dokler ni čez leto dni prišel sam v London na konferenco okroglega mize.

Prvikrat sem ga dobil pri čaju v hotelu Dorchester. Prav smešen je bil videti v temu razkošnem hotelu med strumnimi Angleži v promenadnih oblekah, a Gandhi je bil zavil le v nekakšno ruhu iz doma stordene bombaževine, ki je bila videti ko vreča. Indijsko ime zato oblačilo je »dhoti«. Njegova mišičasta, rjava meša so bila povsem gola, a noge so tiščale v robatih sandalah domačega izdelka.

Povabil me je, naj se usedem zraven njega na svileni in pozlačeni sofi in je šegavo pripomnil: »Zakaj me pa niste obiskali, ko ste bili v Indiji?« — »Vi ste bili takrat v ječi, in oblasti me niso pustile k vam,« sem odvrnil. Nagrebančeni, mali, brez zob, Gandhi se je zadržal in je začel mežikati skozi oči, z navadno žico obdane naočnike. »Res je, v ječi sem bil in precejšen del svojega življenja sem se presedel po ječah.« — »Koliko let v svojem življenju ste prebili ondi?« sem vprašal. Gandhi se je zamislil in je začel šteti na prste. »Ne vem točno, koliko. Brez dvoma sem bil sedemkrat ali osemkrat, a nemara tudi desetkrat zaprt, a koliko let bi to bilo, res ne vem. Kakor

se dozdeva, bom tudi še nadalje več let v ječi in mogoče bom v ječi tudi umrl.«

Vprašal sem ga, kakšne so njegove osebne navade in njegova prehrana.

»Vsak dan vstanem ob 4 zjutraj, molim dvajset minut, pišem eno uro pisma, se pol ure sprehajam in nato zajtrkujem mešanico iz kozjega mleka, dateljinov in rozin. Od šestih do devetih dopoldne predem in šivam bombaž. Zabljudil sem se, da bom vsak dan napredel najmanj 20 metrov bombaža. Rad bi spravil svoje ljudstvo do tega, da bi si ljudje sami tkali blago za svoje obleke in bi bili tako neodvisni od angleškega uvoza. Saj se iz Anglije v Indijo uvaža največ le bombažastega blaga. Opoldne kosim mešanico iz kozjega mleka, skuhano zelenjavo, presne paradižnike in mandeljnovi pastete. Nato se malo uležem, potem berem, premišljam in sprejemam obiske. Ne večerjam pa nič. Preden grem ob pol desetih spat, pišem še v svoj dnevnik. Še do nedavnega sem spal na tleh, a zdaj sem že prestopil na spim na železni postelji. Vsak mesec po en dan molčim. Lakrat ne spregovorim z nobenim človekom, pa čeprav bi bilo še kaj tako važnega.«

Gandhi mi je povedal, da obsega njegovo premoženje le dva »dhotija«, kar je vredno dva dolarja in 25 centov, dalje volneno odejo, uro za dolar, majhno vreteno za prejo, pisarniške potrebščine in nekaj knjig. »Ko se je začela v Indiji pasivna rezistenca, sem razdal vse svoje premoženje, napravil sem obljubo uboštva in samskega stanu.« Od članov svoje šole »Ashrama«, ki je v njej vzgojil učence in voditelje svoje stranke, je zahteval isti dve zaobljubi.

Kasneje sem imel z Gandhijem daljši razgovor v njegovi skromni sobi v Knightbridgeju, kjer je med to konferenco stanoval. Pozdravil me je z značilnim hindujskim pozdravom, tako da je roke sklenil in dvignil ko za molitev — dlan ob dlan. — Odvedel me je k majhnemu, zakajenemu ognjišču in se je usedel na tla na odejo. Spočetka sem sedel na stolu in sem govoril z viška čez njegovo glavo, a slednjič sem tudi jaz čepel poleg njega na tleh. Med vsem razgovorom je Gandhi pridno predel svojo bombažasto nit na vretenu v rokah.

Medtem ko je ta izsušeni, mali, rjavi človeček govoril, je ves čas sukal nit v svojih suhih rokah. Kadar koli sem ga kaj vprašal, o čemer je moral še pomisliti ali se je hotel temu izogniti, je premeteno znal storiti tako, da se mu je nit utrgal, in medtem ko sem jaz govoril, si je pridobil čas, da je preudaril svoj odgovor. Od vseh velikih mož, kolikor sem jih imel priliko videti, je Gandhi po mojem mnenju najbolj očarljiv in najbolj zagoneten. Počasi je govoril najboljše angleščino (v Angliji je študiral svoj čas pravo) in malce je šušljaj, ker je brez zob. Pogled je zmeraj povečal in njegove mile, rjave oči sem le časih videl, kadar je dvignil pogled, da je svoje besede bolj poudaril. Časih je bil podoben izsušeni, oživljeni, orehovorjavi mumiji, a njegove oči so se svetile od pameti in se jekrile v šegavosti. Njegova povsem gola glava je kakor jajce, ki čepi na suhem vratu, nagubana, rjava koža je trdo napeta na koščeni lobanji in košati brki padajo čez brez zoba usta.

Ta čudoviti, svojski človek je, tako si mislim, določen za to, da zavzema v zgodovini me-

sto enega največjih mož tega stoletja zaradi svojega vpliva na potek človeškega dogajanja. Njegovi pristaši so mu dali ime »Mahatma«, to je: velika duša.

Težavna zadeva

»Zakaj pa nobeno leto ne greš na dopust? Tisti mesec te bo šel že pogrešiti.«
»Je že res. Samo jaz mu te prilike ne smem dati.«

Na izletu

Nikar ne gledaj ven. Gotovo so zopet miši.

Najdražji dan

ki ga je preživela Nemčija, smatrajo 26. novembra 1923. Tega dne je stal namreč v Nemčiji vrček piva 520 milijard, kg kruha pa 500 milijard mark. Ena zlata marka je tega dne veljala biljon papirnatih mark.

Največ ricinovega olja pridela Bolgarija

Ricinovo olje ima v vojni zelo velik pomen, saj daje najboljše mazilno olje za letalske stroje. Zato v vseh državah Vzhodne Evrope, kjer koli podnebne razmere dopuščajo, pospešujejo pridelavo ricinusa. Največji uspeh v tem pogledu ima doslej Bolgarija, zakaj povzpela se je v nekaj letih na prvo mesto v Evropi. Že l. 1941. je dosegel pridelek 10.000 ton, za letos pa predvidevajo celo 15.000 ton.

Potrži v neizmerni žalosti naznanjamo, da nas je za vedno zapustil naš dobi

Marijan

Na zadnjo pot ga spremimo v soboto, dne 12. dec. 1942, ob 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Frančiška k Sv. Križu.

Žalujoča družina GELA

V neizmerni žalosti sporočam vsem sorodnikom, prijateljem in znanecem, da mi je dne 10. decembra 1942 umrla moja srčno ljubljenca žena, sestra, teta in svakinja, gospa

TONI ŠTRUKELJ

ROJ. JANKOVIČ

soproga tiskarniškega ravnatelja

Pogreb blage pokojnice bo v soboto, dne 12. decembra 1942, ob pol 3 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Nikolaja na pokopališču k Sv. Križu.

Sveta maša zadušnica bo darovana v župni cerkvi sv. Jakoba v Ljubljani.

Ljubljana, 11. decembra 1942.

Žalujoči soproga in sorodstvo

Edgar Wallace

23

Skrivnost skrivljene sveče

Roman.

»Kje je Kara?« ga je nadržal neznanec.
»Gospod, kmalu se vrne,« mu je vlijudno odgovoril Fisher.
»Je zunaj?« je zagrmel obiskovalec. »Potem takem ga ne bom čakal. Kaj vraga ima opraviti zunaj? Tri leta je imel dovolj, da je hodil v mesto!«
»Gospod Kara vas je pričakoval, gospod. Rekel je, da se vrne najkasneje do šeste.«
»Do šeste? Za Boga,« je nestrno zarjovel, »ali sem pes, da bi čakal do šeste?«
Kakor besen si je segel v brado.
»Ha, do šeste! Povejte gospodu Karu, da sem prišel. Dajte mi spet knjig!«
»Toda zagotavljam vas, gospod...« je hitel Fisher.
»Dajte mi knjige!« je vpil neznanec.
Spretno je pridvignil levico, ki jo je imel v žepu, jo urno v komolec upognil in spravil knjige, ki mu jih je sluga nerad prožil, pod pazduho, odkoder jo je bil vzel.
»Povejte gospodu Karu, da pridem, ko se mi bo zljubilo, ste razumeli, kadar se mi bo zljubilo. Zbogom!«
»Če bi vsaj trenutek počakali, gospod,« je opupano prosil Fisher.
»Pojdite in se obesite!« je zarenčal obiskovalec. »Tri leta sem čakal, tri leta, vam pravim. Povejte Karu, da me bo čakal, predem me bo spet videl!«

In je odšel in zaloputnil za seboj vrata. Fisher se je vrnil v knjižnico. Ko je vstopil, je gospodična zapirala neka pisma in je pridvignila glavo.

»Bojim se, miss Holland, da sem jo zelo polomil.«

»Kaj se je zgodilo, Fisher?« je vprašala gospodična.

»Spodaj je bil nek gospod, ki je prišel, da bi obiskal gospoda Kara, in gospod Kara ga je zelo želel videti.«

»Gospod Gathercole?« je bila gospodična radovedna.

Fisher je priklimal.

»Da, gospodična, a ni mi uspelo, da bi ga zadržal.«

Gospodična je zamišljeno našobila usta.

»Gospod Kara se bo hudo vznemiril; ne vem, kako se mu izmuznete. Mene bi morali poklicati.«

»Nisem utegnil, gospodična,« se je Fisher nasmehnil, »a če pride še kdaj, mu porečem, naj kar vstopi.«

Miss mu je dala prav.

»Ali mogoče še kaj potrebujete, gospodična?« je vprašal Fisher in obstal pri vratih.

»Kdaj se vrne gospod Kara, kaj je rekel?«

»Ob šestih, gospodična,« je odgovoril sluga.

»Tu je neko pismo, ki ga je treba nujno oddati.«

»Ali naj telefoniram po kakega postreška?«

»Ne, sami ga morate nesiti.«

Kara je navadno uporabljal Fisherja kot zapupnika, kadar je bilo treba opraviti kaj takega.

»Prav rad ga ponesem, gospodična,« je odgovoril.